

Po širokih stopnicah stopimo v krasno vežo, kjer nas prestreže vratar. Po marmornatem stopnišču nas pelje v prvo nadstropje ter nam pokaže par učnih sob. Zelo nam je ugajala slavnostna dvorana, ki je nekaj posebnega; zidana je v polukrogu, ima amfiteatralno razvrščene sedeže, več galerij in bogato pozlačeno stebrovje; stene so modre barve; zato se tudi imenuje „modra dvorana“. Nekatere stroke imajo posebna poslopja, raztresena po hribčku med univerzo in mestnim gradom. Take stavbe so: medicinski, anatomski ter patološki inštitut, s katerimi sta v zvezi tudi velika bolnišnica in norišnica, kemični laboratorij, fizikalni inštitut, zvezdarna, botanični vrt, muzej švedskih starin, galerija slik, vseučiliška knjižnica in še več drugih. Visokošolci imajo torej prav lepo priliko, da se temeljito izobrazijo. Zdravo podnebje, lepa okolica, mirno mestoce blagodejno vplivajo na njih živce. Rednih profesorjev poučuje 55 in krog 60 privatnih docentov. Vseučilišnikov je do 1800, večinoma iz srednje in severne Švedske. Dijaki nosijo bele, črno obrobljene žametne čepice. Osnovni so mnogo društev in skoraj vsako društvo ima lastno hišo. Posebnost upsalskih dijakov je ta, da se ne dvobojujejo; dvoboj so zavrgli že l. 1682. in so zagrozili z ostrimi kaznimi onim, ki bi prelomili to postavo. Pravijo, da ob času predavanj po Upsali vse mrgoli dijakov in dijakinj, katerim so tudi odprli vseučiliška vrata; še za časa počitnic se je izza tega ali onega ogla prikazala bela čepica.

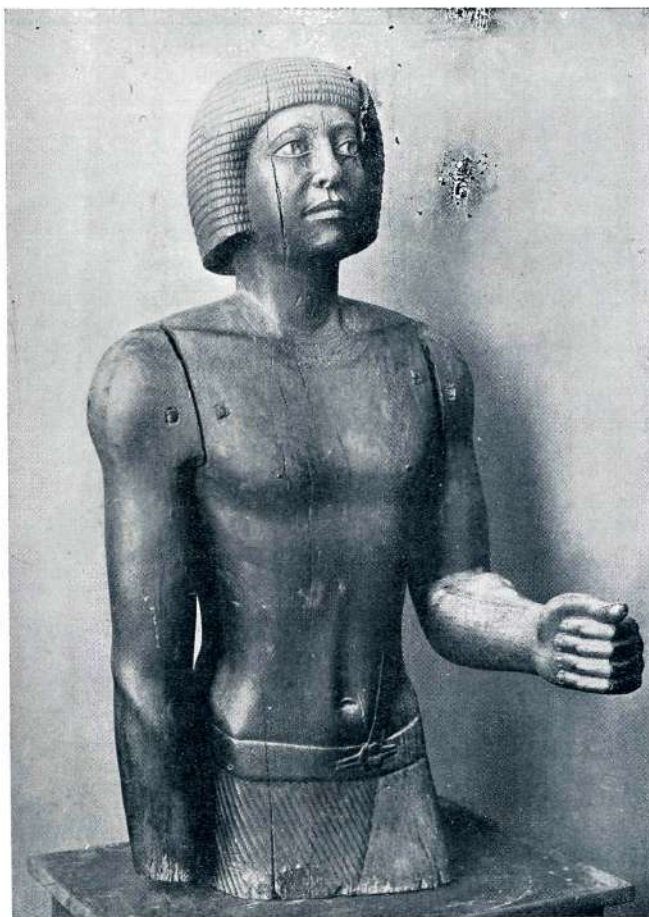
Švedija ima samo dve popolni državni univerzi, v mestecu Lundu za južne in v Upsali za severne pokrajine, pa dve zasebni, v Stockholmu in v Göteborgu.

Po lepem drevoredu smo korakali proti nekdanjemu kraljevemu gradu, ki stoji vrh griča. Sezidal je to poslopje Gustav Vasa ter ga rabil kot letovišče. Kraljica Kristina je rada prebivala v njem; tu se je pečala bolj z znanostjo kot z vladarstvom. Po dolgem razmišljanju je spoznala, da luteranska vera ni prava. V tem gradu se je odpovedala kraljevski kroni, sama pa je potovala na jug, proti Rimu; toda že medpotoma je v Inomostu zelo slovesno prestopila h katoliški veri. Ponosna, zelo izobražena hči najmočnejšega švedskega kralja Gustava Adolfa, prvobojevnika luteranske vere in zagrizenega sovražnika katolicizma, se je odrekla kraljevskemu sijaju, da je mogla zadostiti svojemu srcu, ki jo je vleкло nazaj k resnici in k veri njenih pradedov!

Stari grad so pred leti osnažili, ga rdeče prebarvali ter nastanili v njem pisarne okrajnega glavarstva Upland, čigar sedež je Upsala. Na širokem

dvorišču so postavili čeden spomenik Gustava Vase. Kraj gradu je prav lep r a z g l e d na mesto in okolico. Pod hribom se razprostira na obeh straneh male reke mestoce, iznad katerega kipi nekaj zvonikov in tovarniških dimnikov; po hribu in ob reki so zasadili lepe vrtove. Onstran mesta pa se širi rodovitna ravnina; razločimo več gozdov, par vasic in nekaj mlinov na veter.

Tovariša Čeha sta silila na odhod. Ogledali smo itak vse, kar nudi Upsala zanimivega. V kolodvorski

FRAGMENT ANONIMNEGA KIPA
(les)

restavraciji smo se poslavljali: Čeha sta se peljala proti severozahodu v Trondjem, jaz pa v Stockholm. Prva vstopita Čeha; dolgo sta stala ob oknu in mahala z robcem; vsi trije pa smo nalašč prav glasno klicali: „Na zdar!“ da so ljudje postajali pa se izpraševali, kateremu jeziku pripadajo neznane besede.

Vlak je bil dokaj prazen; saj se zvečer ljudje večinoma vozijo iz mesta, ne pa v mesto. Stopim v oddelek, nad katerim sem čital: Rökning förbjuden (kajenje prepovedano). Nasproti mi je sedel postaven gospod z dvema dekletcema, ljubkima stvarcema,